

**WOŁOMIN
MA NOWEGO SKARBNIKA**
STR. 3

**KOLEJNE ZAMIESZANIE
ZE ŚMIECIAMI**
STR. 6

**BY I O NAS
ZA STO LAT PAMIĘTANO...**
STR. 7

ISSN 2450-1220

INFORMATOR URZĘDU MIEJSKIEGO W WOŁOMINIE

NASZ WOŁOMIN

Wołomin • Czarna • Duczki • Helenów • Mostówka • Stare Grabie • Nowe Grabie • Lipinki • Cięciwa • Stare Lipiny
Nowe Lipiny • Majdan • Leśniakowizna • Ossów • Turów • Zagościniec

wydanie bezpłatne, NUMER 4(26)2019

Samorządy w całej Polsce stracą miliardy

Drodzy Mieszkańcy,

jesień kojarzy się z chwilą wytchnienia, okresem między pełnym wrażeń czasem letnim a zbliżającą się, wyciszającą zimą. Jest to też czas symbolicznych początków. Kojarzymy je z nowym rokiem szkolnym, dźwiękiem dzwonka, który w dorosłych wywołuje poczucie nostalgii, a dla najmłodszych oznacza początek czegoś nowego – nowych doświadczeń, przyjaźni, przeżyć. Kochani, tak to już czasem jest, że trzeba mierzyć się z „nowym”. Nie inaczej jest w przypadku działania i pracy na rzecz Gminy. Widzimy to nie jako trudności, ale jako wyzwania, którym trzeba sprostać i którym sprostamy – razem z dobrą drużyną sprawdzonych ludzi, na których wiedzy i doświadczeniu mogę polegać.

Taką właśnie osobą jest pani Bożena Wielgolaska – nowy Skarbnik Gminy Wołomin. Pani Bożena od podszewki zna dziedzinę budżetu gminy. Z wołomińskim urzędem związana jest od 1983 r. Przez te wszystkie lata dała się poznać jako obowiązkowy i sumienny pracownik, o ogromnej wiedzy i doświadczeniu. Przede wszystkim jest to jednak życzliwa, ciepła i lubiana osoba – zawsze gotowa rozwiązać wątpliwości, służyć radą i pomocą. Cieszę się, że zgodziła się przyjąć nominację i że jest w naszej drużynie.

Przed nową Skarbnik duże wyzwania – przejmuję stanowisko w trudnej dla samorządów sytuacji. Zmniejszające się wpływy finansowe do budżetu gminy wynikające ze zmieniającego się prawa, konieczność dostosowania Wieloletniej Prognozy Finansowej, by zachować ciągłość zaplanowanych inwestycji – to z całą pewnością trudne okoliczności, którym trzeba stawić czoła. Nowa pani Skarbnik będzie musiała wprowadzić wiele niezbędnych zmian i podejmować trudne decyzje. Nie mam jednak najmniejszych wątpliwości, że znakomicie poradzi sobie z zadaniami stojącymi przed gminnymi finansami. Więcej na łamach aktualnego wydania „Naszego Wołomina” opowie sama pani Skarbnik. Serdecznie zapraszam do lektury przeprowadzonego z nią wywiadu.

W wrześniu będziemy świadkami i uczestnikami wydarzeń, które w pewien symboliczny sposób połączą przeszłość, teraźniejszość i przyszłość. Jubileuszowy rok stulecia nadania Wołominowi praw miejskich, który świętujemy od lutego to doskonały czas, by pozostawić trwałą

pamiętkę przyszłym pokoleniom. 21 września przyznane zostaną Honorowe Obywatelstwa Wołomina i medale Zasłużonych dla Wołomina. To jednak nie koniec atrakcji – tego samego dnia przy Urzędzie Miejskim wmurowana zostanie „kapsuła czasu”. Mamy nadzieję, że kolejne pokolenia zajrzą do niej... Może w dwusetlecie nadania praw miejskich? W ten sposób nawiążemy symboliczną więź z tymi, którzy przyjdą po nas by w Wołominie mieszkać, pracować, żyć i marzyć – jak Ci, dzięki którym przed stu laty Wołomin stał się miastem. Dla mieszkańców przygotowujemy przy Urzędzie jeszcze jedną, dużą niespodziankę. 21 września wszystko stanie się jasne. Wieczorem tego wyjątkowego dnia spotkamy się na międzypokoleniowej potańcówce. Niech będzie to radosny czas, który spędzimy razem – ciesząc się naszym jubileuszem i wspólnotą, którą budujemy każdego dnia.

Swoją okrągłą, 70. urodzinową obchodzi w tym roku nasza Miejska Biblioteka Publiczna im. Zofii Nałkowskiej. 11 i 12 października – dwa dni radości, przygotowanych przez Dyрекcję i Pracowników Biblioteki atrakcji i dzielenia się dobrą energią tego miejsca. Miejsca, które bije sercami mieszkańców, Czytelników i Sympatyków. Czytanie buduje więzi, pozwala na porozumienie ponad podziałami. Te dobre emocje z całą pewnością potwierdzi każdy odwiedzający gościnne mury Biblioteki, gdy spotka pracujących tam ludzi, dla których nie jest to tylko miejsce wykonywania zawodu ale przede wszystkim życiowa pasja, którą tak pięknie potrafią „zarazić”.

W lipcu otworzyliśmy wołomińską „Stołówkę dla pszczoł”. Dzięki grantowi konkursowemu „Z Kujawskim pomagamy pszczołom” uczyniliśmy nasze miasto bardziej przyjaznym dla tych pożytecznych owadów. Pamiętajmy, ile zawdzięczamy pszczołom – to dzięki nim mamy wiele gatunków warzyw i owoców, które regularnie goszczą na stołach w naszych domach. Każdy z nas może pomóc pszczołom, sadząc odpowiednie rośliny w swoim ogrodzie lub na balkonie. Takie działanie jest najskuteczniejsze – drobne cegiełki, które poskładane razem tworzą piękną mozaikę zmiany na lepsze.

Drodzy Mieszkańcy, jedno jest pewne – gorąca jesień przed nami. Dynamicznie zmieniające się warunki, do których potrzeba dostosować się czasem „z marszu” to wyzwania, przed którymi stajemy. Głęboko wierzę w to, że naszą determinację i konsekwencję przekujemy w sukces. Każda epoka miała swoje trudności i swoją specyfikę. Z inną sytuacją mierzyli się nasi przodkowie sprzed 100 lat, z inną musimy zmierzyć się my. Popatrzmy z optymizmem na to, co już udało się osiągnąć, jak wygląda Wołomin, ile dzieje się w gminie – w inwestycjach, kulturze, edukacji.

Czy będzie to jesień nowego otwarcia? W pewnym sensie tak. Nade wszystko jednak jesień pełna kolorów i słońca, które musimy nieść w sobie. Takiej jesieni nam wszystkim życzę.

Z serdecznymi pozdrowieniami

Elżbieta Redwan

Burmistrz Wołomina

Urząd Miejski w Wołominie

ul. Ogrodowa 4, 05-200 Wołomin
centrala tel.: 22 763 30 00, fax: 22 763 30 66
e-mail: um@wolomin.org.pl

czynny

poniedziałek: 9:00–19:00
wtorek–czwartek: 8:00–16:00
piątek: 8:00–14:00

KASA Urzędu czynna

poniedziałek: 9:00–18:30
(przerwa 13:00–13:25)
wtorek–czwartek: 8:00–15:15
(przerwa 13:00–13:25)
piątek: 8:00–13:15
(przerwa 11:00–11:25)

Nr rachunku bankowego:

49 1240 6074 1111 0000 4991 6047

Nr rachunku bankowego

do opłaty skarbowej:
90 1240 6074 1111 0010 5705 0013

Centrum Obsługi Mieszkańców

Stanowiska Podawcze

(stanowiska 2, 3)
tel.: 22 763 30 01 i 04

Dowody osobiste

(stanowiska 4, 5, 6)
tel.: 22 763 30 81 i 82

Sprawy meldunkowe

(stanowiska 7, 8)
tel.: 22 763 30 83 i 84

Podatki i opłaty lokalne

(stanowiska 9, 10)
tel.: 22 763 30 91

Kasa

(stanowisko 11)
tel.: 22 763 30 41

Stanowiska ds. Ewidencji Działalności Gospodarczej

(stanowiska 12, 13)
tel.: 22 763 30 70

Punkt zapytań i interwencji mieszkańców

(parter Urzędu Miejskiego)
tel.: 22 763 30 61

Nasz Wołomin – Informator Urzędu Miejskiego w Wołominie (miesięcznik)

ISSN 2450-1220

Urząd Miejski w Wołominie

ul. Ogrodowa 4, 05-200 Wołomin

www.wolomin.org

www.facebook.com/wolomin

www.naszwołomin.pl

Druk: Seregni Printing Group Sp. z o.o.

Informator Urzędu Miejskiego w Wołominie
wydawany jest zgodnie z art. 61 ust. 3
ustawy z dnia 8 marca 1990 roku
o samorządzie gminnym
(t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 506):

Burmistrz informuje mieszkańców gminy
o założeniach projektu budżetu, kierunkach
polityki społecznej i gospodarczej
oraz wykorzystywaniu środków budżetowych.

Wołomin ma nowego skarbnika

2 września 2019 roku na stanowisko skarbnika została powołana Bożena Wielgolaska, która z wołomińskim urzędem związana jest od 1983 roku.

Przeszła przez wszystkie szczeble zawodowej kariery, począwszy od młodszego referenta aż po zastępcę skarbnika, którym była przez ostatnie 18 lat.

Od czego zaczyna Pani swoją pracę na stanowisku skarbnika?

Objęcie funkcji skarbnika odbieram jako wyraz zaufania do mojej dotychczasowej pracy oraz wizji rozwoju gminy, która jest ściśle związana z zarządzaniem posiadanymi funduszami. Obejmuję stanowisko w okresie trudnych zmian w polskim ustawodawstwie, które z całą pewnością wpłyną na finanse samorządów. Na te zmiany musimy się jako gmina sumiennie przygotować. Początek mojej pracy na stanowisku skarbnika będzie zatem czasem zmian i porządków. Musimy przystosować Wieloletnią Prognozę Finansową do zmieniających się warunków finansowych gminy. Zwolnić tempo inwestycji. Zmniejszyć wydatki bieżące i wdrożyć oszczędności. Te działania pomogą nam przetrwać czas transformacji i przygotować się na nowe realia. Obecnie pracujemy nad wprowadzeniem koniecznych zmian do Wieloletniej Prognozy Finansowej (WPF). Sytuacja, w jakiej obecnie znajdują się samorządy jest wyjątkowa. Wprowadzone w trakcie roku budżetowego zmiany w prawie, które wpływają na finanse samorządów wymagają naszej natychmiastowej reakcji. Pierwsze skutki tych zmian odczuwamy już teraz, ponieważ musimy znaleźć dodatkowe środki na wypłaty pensji dla nauczycieli. Niebawem przystąpimy do pracy nad budżetem na przyszły rok, w którym musimy uwzględnić spadek dochodów z PIT. Tylko te dwa czynniki wymuszają na nas korektę ambitnych założeń. Od 5 lat liczba realizowanych inwestycji systematycznie rośnie. Nowe okoliczności powodują, że musimy zmienić nasze plany. Moim zadaniem jest sprawić, aby były one jak najmniej dotkliwe dla mieszkańców, ale trzeba powiedzieć to wyraźnie – musimy oszczędzać.

Czym jest Wieloletnia Prognoza Finansowa?

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) jest podstawowym dokumentem na którym opieramy się planując zadania. Budżety tworzone są na rok kalendarzowy, ale pamiętajmy, że wiele inwestycji, takich jak budowa ulic czy obiektów to zadania wieloetapowe, których koszty ponoszone są przez kilka kolejnych lat. WPF umożliwia kontrolę nad wydatkami i planowanie budżetów na kolejne lata w taki sposób, aby móc zaspokoić wszystkie zobowiązania.

Dlaczego musimy zmienić naszą WPF?

Wieloletnia Prognoza Finansowa dla gminy Wołomin tworzona była w 2018 roku. W tym czasie na bieżąco dokonywaliśmy niezbędnych korekt. Jest to standardowe działanie. WPF jest dokumentem obejmującym minimum 3 lata. W okresie 3 lat mogą zaistnieć sytuacje, których nie jesteśmy w stanie przewidzieć z wyprzedzeniem. Teraz musimy się z taką sytuacją zmierzyć. Rząd wprowadził szereg zmian, które zaczynają obowiązywać w trakcie roku budżetowego. Są to wydatki, których nie byliśmy

Bożena Wielgolaska z wołomińskim Urzędem Miejskim związana jest od 1983 roku. Pracę rozpoczęła na stanowisku referenta w Wydziale Finansowym. Z początkiem roku 1990 została mianowana na stanowisko głównej księgowej w Urzędzie Miasta i gminy Wołomin, a w lipcu 1995 roku została kierownikiem referatu budżetowo-księgowego. Od kwietnia 2001 roku pełniła funkcję naczelnika Wydziału Finansowego i zastępcy skarbnika. Decyzją wołomińskich radnych 2 września 2019 roku objęła stanowisko Skarbnika Gminy Wołomin.

w stanie przewidzieć i ująć w naszym budżecie, a których koszty musimy ponieść. W praktyce oznacza to trudną decyzję o rezygnacji z części planów, z inwestycji, na które mieszkańcy bardzo czekają.

Co jeszcze wpływa na sytuację finansową gminy?

Zakres działania gmin jest bardzo szeroki. Realizujemy zarówno zadania własne, takie jak budowa infrastruktury miejskiej, jak też tzw. zadania zlecone (przez rząd). W tej drugiej grupie znajduje się m.in. utrzymanie szkół. Rząd na realizację zadań zleconych przekazuje środki, czyli subwencje. Powinny one pokryć realizację tych zadań, ale od wielu lat samorządy dokładają do nich. Nie bez powodu przywoływany jest przykład utrzymania szkół. Po pierwsze to temat ważny społecznie, po drugie – pośrednio lub bezpośrednio dotyczy wielu mieszkańców, a po trzecie – koszty, jakie ponoszą samorządy są od lat dużo wyższe niż wysokość subwencji. W zeszłym roku do zadań oświatowych dołożyliśmy z budżetu gminy 7 milionów złotych, w tym roku będziemy musieli dołożyć około 20 milionów złotych, a szacujemy, że może nawet więcej. Są to pieniądze, które musimy zabrać z innych zadań, nie ma bowiem możliwości, żeby funkcjonowanie szkół było w jakikolwiek sposób zagrożone. Należy się jednak zastanowić, w jakich warunkach i jakim kosztem odbywa się reforma oświaty.

Gmina nie może negocjować warunków na jakich realizuje zadania zlecone?

Sposób szacowania wysokości poszczególnych dotacji od lat budzi wiele wątpliwości, nie uwzględnia bowiem wszystkich realnie ponoszonych kosztów. Wiele zadań zleconych ma wpływ na wygodę życia mieszkańców. Utrzymanie punktów ewidencji ludności, wydawanie dowodów osobistych czy funkcjonowanie Urzędu Stanu Cywilnego to tylko kilka przykładów. Takie rzeczy chcemy załatwiać blisko i szybko, dlatego obsługa klientów odbywa się na poziomie gmin czy dzielnic, a nie centralnie. To wygodne, bo dzięki temu po nowe dokumenty nie musimy jechać do Warszawy, mimo że tam są wyrabiane. Jednak dotacja, jaką otrzymujemy na ten cel obejmuje jedynie część kosztów wynagrodzeń i pochodnych, bez kosztów dodatkowych, takich jak szkolenia, czy materiały biurowe. Już dziś brakuje chętnych do pracy w urzędach, gdzie rosną wymagania, a pensje stoją w miejscu. Problem wynagrodzeń jest zresztą bardziej złożony. Gminy obsługują coraz więcej coraz bardziej skomplikowanych projektów. Budżety na szkolenia są ograniczone, a specjaliści na rynku pracy cenią się wysoko. Zmiany na rynku pracy, zmiany w wysokości pensji minimalnej i rosnące wymagania wobec urzędników również powinny znaleźć odzwierciedlenie w budżetach samorządów.

Samorządy w całej Polsce stracą miliardy

Sytuacja finansowa samorządów jest trudna i szybko się pogarsza – ocenia Związek Miast Polskich, którego członkiem jest Wołomin. To przede wszystkim skutek rządowych zmian dotyczących PIT, czyli podatku dochodowego od osób fizycznych. Gminy, powiaty i województwa w całej Polsce stracą na nich aż 7,2 mld zł.

Kolejne 8,2 mld zł strat oznacza dla samorządów decyzja rządu o likwidacji Otwartych Funduszy Emerytalnych. Skutek: drastyczne cięcia wydatków, bo jest mniej pieniędzy na wszystko.

Rząd dociska samorządy do ściany

O kłopotach finansowych samorządów piszą wszystkie ogólnopolskie media. „Samorządy stracą miliardy”, „PiS daje, a samorządy płacą”, „Rząd dociska samorządy do budżetowej ściany” – to tylko niektóre z alarmujących tytułów. W dzienniku „Rzeczpospolita” o „cichej rewolucji” zgotowanej przez rząd mówił w sierpniu zastępca burmistrza Łukasz Marek. Na podstawie kalkulacji ekspertów Stowarzyszenia Metropolia Warszawa opartej na danych Ministerstwa Finansów szacowane straty dla Wołomina wyniosą aż 9-10 mln zł, czyli tyle ile rocznie przeznaczamy na rozwój komunikacji miejskiej. Straty Warszawy, Krakowa czy Wrocławia liczone są w set-

kach milionów zł. Wśród najbardziej poszkodowanych miast są też m.in. Poznań, Łódź, Gdańsk, Szczecin, Katowice, Lublin, Bydgoszcz i Rzeszów.

Przymusowe cięcia i zamrożone inwestycje

Ostatnie decyzje rządu oznaczają dla mieszkańców gmin w całej Polsce cięcia w kluczowych dziedzinach życia. Budowa i remonty dróg, inwestycje w edukację i w sport – na to wszystko samorządom zabraknie pieniędzy. Wprost mówią już o tym prezydenci największych miast. „Nowa rzeczywistość wymusza drastyczne kroki” – stwierdził prezydent Białegostoku Tadeusz Truskolański ogłaszając wstrzymanie wszelkich wydatków poza tymi absolutnie niezbędnymi. Podobne kroki podejmuje pod przymusem samorządy w całym kraju.

Kto sfinansuje podwyżki dla nauczycieli?

Kondycję finansową samorządów pogarszają też rosnące wydatki na oświatę. To, co gminy otrzymują na ten cel

od rządu, czyli tzw. subwencja oświatowa, nie wystarcza nawet na wynagrodzenia nauczycieli, nie mówiąc już o wydatkach spowodowanych reformą edukacji i niezbędnych inwestycjach. Wynegocjowane w ostatnim czasie podwyżki dla nauczycieli przynajmniej w jednej czwartej muszą sfinansować samorządy, które nie wiedziały o tym planując budżety na 2019 r. A przecież z lokalnych budżetów dofinansowywana jest nie tylko oświata, ale też m.in. ochrona zdrowia oraz – aż w ponad 50 proc. – transport publiczny.

A ceny rosną

Sytuację samorządów pogarszają też rosnące ceny energii – prądu i gazu, ceny usług i materiałów budowlanych. W górę idą też koszty pracy. To wszystko winduje koszty gminnych inwestycji. Duża część z nich może być dofinansowana przez Unię Europejską. Fundusze unijne to dla gmin w całej Polsce od lat ogromny zastrzyk finansowy. Tylko że UE wymaga od samorządów tzw. wkładu własnego,

czyli mówiąc kolokwialnie dorzucenia się do poszczególnych inwestycji. Związek Miast Polskich mówi wprost: „pogarszająca się sytuacja finansowa w krótkim czasie doprowadzi do problemów z wykorzystaniem środków unijnych”. Byłaby to niepowetowana strata, bo chodzi o planowane latami projekty, które mogą stać się wizytówkami naszych małych ojczyzn.

Jak załatać budżety gmin

Zarząd Związku Miast Polskich, w którym zasiada burmistrz Elżbieta Radwan zapelował w ostatnich dniach do rządu o podjęcie pilnych działań, które – po pierwsze – zrekompensują samorządom utracone dochody, a po drugie – pokryją gwałtownie rosnące wydatki budżetowe gmin, miast, powiatów i regionów. Stowarzyszenie Metropolia Warszawa, zrzeszające kilkadziesiąt gmin z Mazowsza (w tym Wołomin) przygotowało wręcz projekt zmian w ustawie o jednostkach samorządu terytorialnego, który mógłby

wypełnić dziurę budżetową w finansach samorządów. Projekt trafił do ministerstwa finansów, ale tam utknął.

Nadzieja umiera ostatnia

Ekspertki wskazują, że sytuacja finansowa gmin, powiatów i województw może stać się jeszcze trudniejsza niż wskazują obecne wyliczenia, bo negatywne efekty rządowych zmian w całej okazałości poznamy dopiero za kilkanaście miesięcy. Pozostaje mieć nadzieję, że rząd jednak nie pozostanie głuchy na głosy samorządów z całej Polski. O sytuacji będziemy Państwa oczywiście informować na bieżąco.

Ubytek w dochodach z podatku PIT

-1,47
mln
PLN

Zwolnienie
z podatku
PIT osób
do 26 roku
życia

-4,35
mln
PLN

Obniżenie
podatku PIT
z 18%
do 17%

-2,36
mln
PLN

Podwyższenie
kosztów
uzyskania
przychodów

-1,35
mln
PLN

Zniesienie
30-krotności

tylko dla Gminy Wołomin
-9,52 mln PLN
***w skali kraju 8 mld PLN / rok**

Samorządy czeka rok ciszy

Dopiero w przyszłym roku przekonamy się, jak bardzo zmiany wprowadzone przez rząd wpłyną na sytuację finansową gmin. Samorządy wstrzymują oddech i czekają na to, co będzie dalej. Rozmowa o tym, dlaczego warto się zatrzymać i zweryfikować finanse gminy z Dariuszem Gizą, dyrektorem generalnym firmy ProPolis Consulting, który od wielu lat doradza samorządom w kwestiach finansowych.

Jak ocenia Pan sytuację finansową gminy Wołomin?

Powiedziałbym, że sytuacja Wołomina, podobnie jak wielu innych samorządów jest skomplikowana. Przez ostatnie lata w Wołominie zrealizowano bardzo dużo inwestycji. Tak intensywny rozwój to z punktu widzenia mieszkańców dobra sytuacja, bo wpływa na poprawę jakości życia. Jednak apetyt rośnie w miarę jedzenia i mieszkańcy oczekują co najmniej utrzymania takich samych nakładów na ten cel. Rządowe programy socjalne sprawiły, że podniosła się jakość naszego życia, ale wzrosły również oczekiwania społeczne. Mówiąc obrazowo – mamy lepsze samochody, więc oczekujemy lepszych dróg. W przypadku Wołomina, z przyczyn formalnych, część zadań inwestycyjnych nie mogła być sfinansowana ze źródeł zewnętrznych. Dlatego też została zrealizowana ze środków własnych bądź kredytowych. Dzieje się tak w wielu gminach, dla których priorytetem są zadania, na które nie można otrzymać dofinansowania. Ma to jednak swoją cenę.

W takiej sytuacji rosną koszty utrzymania powiększającego się zasobu majątkowego. Wydatki utrzymaniowe zaczynają rosnąć szybciej niż dochody, zwłaszcza że zrealizowane projekty – w większości, o ile nie w 100% – nie zarabiają na siebie. W związku z tym przychodzi moment, w którym trzeba powiedzieć

„stop”. Wołomin znalazł się właśnie w takim punkcie, co widać w strukturze finansów miasta. Gmina inwestowała w swój rozwój, odpowiadając na rosnące potrzeby społeczne, jednak bez istotnego zwiększenia dochodów nie ma możliwości utrzymania obecnego tempa realizacji inwestycji, zwłaszcza przy tak szybko rosnących wydatkach bieżących.

Innym problemem jest to, że samorządy zmuszone są do realizacji i finansowania zadań bez zabezpieczenia na te cele środków z budżetu państwa. Finansowanie oświaty jest koronnym tego przykładem. Gminy każdego roku dokładają ogromne pieniądze do edukacji i choć zazwyczaj oznacza to cięcie wydatków i wdrożenie restrykcyjnych oszczędności na innych zadaniach, to nie mogą same decydować choćby o sieci szkół.

Czym jest Wieloletnia Prognoza Finansowa i dlaczego w Wołominie musi ulec zmianie?

Wieloletnia Prognoza Finansowa to dokument, który powinien pokazywać nam kierunek, w którym zmierzają finanse samorządu. To materiał, który powinien wskazywać jak w przyszłości będzie radził sobie samorząd i nie może on być oderwany od tego co dzieje się dzisiaj, dlatego powinien być realistyczny. To nie jest plan, który możemy lub nie możemy realizować. To prognoza, która na bazie dzisiejszej wiedzy i dzisiejszego stanu naszych finansów pokazuje, jak będzie wyglądała nasza sytuacja finansowa w kolejnych latach. Tworząc taki dokument trzeba pamiętać, że nie liczy się tylko to, co tu i teraz, ale również to co działo się w przeszłości. Jedną źle przeprowadzoną inwestycją może przez długi czas odbijać się na wskaźnikach. Kolejna rzecz – realizacja inwestycji to nie tylko koszt postawienia budynku, ale też środki na jego utrzymanie i konserwację. W ciągu kilku ostatnich lat znacząco wzrosły również ceny usług i wynagrodzeń. Obecnie sytuacja wymaga,

żeby zatrzymać się i przejrzeć na nowo realizowane projekty. Dlatego nasze prognozy powinny być weryfikowane w każdym momencie, w którym zaistnieje konieczność ich istotnego urealnienia, tak aby na bieżąco można było monitorować skutki tego, co się dzisiaj istotnego dzieje, i co będzie miało wpływ na kolejne lata. Weryfikację swoich założeń robią teraz praktycznie wszystkie samorządy. To dobry moment, żeby się zatrzymać, chociaż może to wywołać niezadowolenie części społeczeństwa. Teraz powinniśmy poczekać na skutki wprowadzonych przez rząd obietnic, żeby zobaczyć w jakim stopniu wpłyną na budżet gminy. Niestety, wiele wskazuje na to, że przybędzie nam kosztów, a dochody nie wzrosną. To radni będą musieli ocenić i wskazać ten moment, kiedy trzeba się zatrzymać. Czasami niestety trzeba powiedzieć mieszkańcom, że nie można w danej chwili

zrealizować jakieś inwestycji i wytłumaczyć dlaczego. Wszyscy musimy czuć się odpowiedzialni za wspólne pieniądze.

Jak ocenia Pan sytuację innych samorządów?

Z samorządami pracuję od 19 lat i widzę, że w przeważającej większości jest ta sama sytuacja. Gminy wstrzymują wydatki bieżące i weryfikują plany inwestycyjne. Realizowane są tylko już zawarte umowy bądź te, które wymagają pewnej ciągłości. To racjonalne podejście.

Wprowadzone przez rząd programy zmieniają sytuację samorządów, ale jeszcze nie wiemy, w jaki sposób. Czy będzie to ubytek w budżecie tak, jak wyliczył Związek Miast Polskich? Czy rację ma rząd twierdząc, że samorządy zyskają? Problem polega na tym, że dowiemy się o tym dopiero w przyszłym roku, kiedy zaczną spływać środki z udziału w podatkach czy z subwencji, gdzie uwolnione zostaną ceny za

energię. Podwyżka cen za energię jest zablokowana do końca tego roku, ceny jednak w końcu będą musiały wzrosnąć, a rachunek zapłacimy wszyscy. To kolejny koszt, na który musimy się przygotować, a którego wysokość trudno jest teraz oszacować. Powinniśmy zwiększyć budżet na ten cel dwu czy trzykrotnie? Takich pytań jest wiele, ale dziś nikt nie jest w stanie udzielić na nie odpowiedzi, a budżet gminy musi być uchwalony wcześniej. Pytanie więc brzmi: na podstawie których danych go zaplanować? Wstrzymanie wydatków na inwestycje ma pomóc również w zabezpieczeniu środków na przyszły rok, który jest bardzo niepewny. Obiecać można wiele, ale samorządy muszą opierać się na twardych danych, na tym, co jest pewne. Pamiętajmy, że skutki obecnie wprowadzonych przez rząd ulg podatkowych odczujemy dopiero za kilka miesięcy. Jednak już dziś trzeba się na nie przygotować.

75 lat I Liceum Ogólnokształcącego im. W. Nałkowskiego

23 października 1944 roku, w Wołominie otwarta została placówka edukacyjna, którą znamy dziś pod nazwą I LO im. Wacława Nałkowskiego. Szkoła, która wychowała w swoich murach całe pokolenia wspaniętych ludzi i obywateli, będzie przeżywać w tym wyjątkowym roku stulecia nadania Wołominowi praw miejskich swój piękny jubileusz 75-lecia.

Obchody jubileuszu szkoły odbędą się 19 października 2019 r. Rozpocznie je Msza Święta w kościele św. Józefa Robotnika w Wołominie o godz 10:00. Uroczysta część oficjalna w I LO zaplanowana jest na godzinę 12:00, a o 14:00 rozpoczyna się spotkania indywidualne Absolwentów Liceum. W razie dodatkowych pytań związanych z przebiegiem obchodów możliwy jest kontakt telefoniczny pod numerem 502 278 899 lub 888 527 242 oraz za pośrednictwem adresu e-mail: obchody.1lo@gmail.com

Kolejne zamieszanie ze śmieciami

I znowu zmiany w przepisach dotyczących śmieci. Rząd zdecydował, że mieszkańcy, którzy nie segregują odpadów zapłacą za ich odbiór nawet 4 razy więcej niż ci, którzy prowadzą selektywną zbiórkę. Opłaty śmieciowe będą niższe dla tych mieszkańców, którzy mają przydomowe kompostowniki. W sklepach zapłacimy z kolei już prawie za wszystkie torbki foliowe, poza tzw. zrywkami.

Zmiany, o których dzisiaj piszemy to skutek uchwalonej w lipcu przez Sejm nowelizacji ustawy o czystości i porządku w gminach. Nowe przepisy budzą wiele wątpliwości. Będzie drożej i mniej ekologicznie – alarmowali samorządowcy, ale bez skutku.

w gospodarce odpadami. Oznacza to, że śmieci będzie teraz można wozić do instalacji, w której będą unieszkodliwiane po całej Polsce. Zmiana dotyczy m.in. bioodpadów, zmieszanych odpadów komunalnych i pozostałości z sortowania.

Wołomin czeka kolejna debata śmieciowa

„Jesteśmy zmuszeni po raz kolejny otworzyć ten temat. Gminę czeka kolejna debata o stawkach za odbiór odpadów. Musimy sprawdzić, jak nowe przepisy wpłyną na system gospodarowania odpadami w Wołominie, m.in. w kontekście wzrostu opłaty środowiskowej, jaki czeka nas w przyszłym roku. Na szybko trudno nam oszacować długotrwały efekt tych zmian” – mówi nam Małgorzata Izdebska, sekretarz gminy Wołomin.

„Zmiana goni zmianę” – piszą media. Zaniepokojenie nowymi przepisami wyraził w ostatnich dniach zarząd Związku Miast Polskich, którego członkiem jest burmistrz Elżbieta Radwan. ZMP uważa, że ustawa stanowi „istotne zagrożenie dla osiągnięcia przez gminy nałożonych na nie zadań, wynikających zarówno

z prawa krajowego jak i unijnego”. Samorządy podkreślają, że rząd nie uzgadnia z nimi istotnych zmian w prawie, choć powinien to robić m.in. w ramach powołanej właśnie w tym celu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Nie segregujesz? Zapłacisz fortunę

„Nie segregujesz? Zapłacisz fortunę” – komentuje jeden z ogólnopolskich dzienników. Nowe przepisy wprowadzają obowiązek selektywnej zbiórki, a jeśli ktoś mimo to nie będzie segregować śmieci, zapłaci za karę od dwóch do czterech (!) razy więcej niż standardowa stawka za odbiór odpadów segregowanych. Ministerstwo Środowiska wyliczało wcześniej, że zwiększona stawka może dotyczyć nawet 6 milionów Polaków. Jeśli właściciele nieruchomości nie będą se-

gregować odpadów, to firmy odbierające śmieci przyjmą je jako zmieszane i powiadomią o tym gminę, która z kolei będzie zobowiązana do wszczęcia postępowania administracyjnego i naliczenia podwyższonej opłaty. O tym, czy należy uznać, że mieszkaniec segreguje odpady zadecyduje gmina, ustalając odpowiednie kryteria w Regulaminie utrzymania czystości i porządku.

Taniej z kompostownikiem

Opłaty śmieciowe będą niższe dla tych mieszkańców, którzy mają przydomowe kompostowniki, a zatem zagospodarowują część wytwarzanych odpadów. Ale uwaga – gmina będzie mogła ich kontrolować, a jeśli okaże się, że mimo deklaracji nie kompostują odpadów, stracą zniżkę.

20 groszy plus VAT za „foliówki”

Zgodnie z nowymi przepisami od 1 września w sklepach zapłacimy 20 groszy plus VAT za wszystkie torby foliowe poza tzw. zrywkami. Ministerstwo Środowiska szacuje, że w Polsce zużywamy nawet 11 miliardów foliówek rocznie, czyli 250-300 sztuk na mieszkańca. Dla porównania statystyczny Duńczyk zużywa średnio 4 reklamówki rocznie. Średnia w Unii Europejskiej to poniżej 200 torebek foliowych na osobę.

Już bez regionalizacji

Ustawa znosi ponadto obowiązek regionalizacji

Rok to za mało

Ustawa daje 12 miesięcy na dostosowanie do zmian gminnych uchwał o utrzymaniu czystości i porządku. Samorządy w całej Polsce podkreślają jednak, że rok to bardzo krótko. Umowy, jakie gminy zawierają z firmami odbierającymi odpady są często wieloletnie, a sama procedura przetargowa jest czasochłonna. W szczególnej sytuacji są gminy takie jak Wołomin, w których umowa na odbiór i zagospodarowanie odpadów wygasa z końcem roku. To wymusza na gminie jak najszybsze podjęcie działań dostosowujących odbiór śmieci do nowych przepisów.

Odbiór odpadów wielkogabarytowych!
Wołomin - miasto 12 X 2019
Wołomin - gmina 19 X 2019

JAK SEGREGUJEMY?

Pottuczzone naczynia ZMIESZANE	Foliowe torebki PLASTIK
Styropian ZMIESZANE	Żarówki ELEKTROŚMIECI

MZO RAZEM dbamy o środowisko!
W O Ł O M I N

„By i o nas za sto lat pamiętano...”

Jubileusz roku stulecia nadania Wołominowi praw miejskich to nie jedna uroczystość, a cały cykl niezapomnianych wydarzeń. W sierpniu mieszkańcy, radni, stowarzyszenia zgłaszali wnioski o nadanie „Honorowego Obywatelstwa Wołomina”, oraz tytułu „Zasłużonych dla Wołomina”. W ten właśnie sposób postanowiliśmy uhonorować szczególnie wyróżniające się postacie, ważne dla naszej społeczności. Podczas sesji radni dokonają wyboru spośród zgłoszonych kandydatur.

21 września odbędzie się uroczyste wręczenie odznaczeń, a także wmurowanie kapsuły czasu, którą otrzymaliśmy w dniu naszych miejskich urodzin – 4 lutego 2019 od Burmistrza Zielonki Kamila Michała Iwadowskiego. Przemijanie, jako nieodłączny element życia człowieka to wspinała okazja do pozostawienia po sobie czegoś nieoczywistego, wymykającego się schematom. Czegoś co pozostanie pewnym pomnikiem kreatywności i myśli naszego pokolenia. Nie chcieliśmy, by było to coś oczywistego. Burmistrz Wołomina Elżbieta Radwan i Przewodniczący Rady Miejskiej Marek Górski oraz Radni postanowili, że nasi Mieszkańcy i władze miasta pozostawią po sobie niezwykle ślad, rzecz

niepowtarzalną i wyjątkową. W naszych szkołach dzieci przygotowały przekaz do przyszłych pokoleń: papierowe prace zostały zdigitalizowane i zapisane wraz z przekazami elektronicznymi na nośniku danych, który 21 września zostanie włożony do kapsuły czasu wraz z przygotowanym przez Urząd Miejski w Wołominie listem.

Niech będzie to takie nasze jubileuszowe marzenie, aby rzeczy te mogły zostać w przyszłości odkryte. Aby kiedyś, po latach ożyło nasze „tu i teraz” - to co dzieje się w naszym mieście, jak zmieniało się ono na przestrzeni ostatnich lat. Chcemy pozostawić po sobie ślad, a w pewnym sensie także dotknąć przyszłości.

To jednak nie koniec wrażeń planowanych na 21

września. Na wszystkich mieszkańców przy Urzędzie będzie czekać jeszcze jedna, duża niespodzianka. Zapraszamy serdecznie na godzinę 16:30 na ul. Ogrodową 4 – nie może Was zabraknąć.

Po uroczystości zapraszamy do Parku im. Bohdana Wodiczki, gdzie o godz. 18:00 rozpocznie się IV Międzypokoleniowa Wołomińska Potańcówka. Zakończmy ten dzień we wspaniałych humorach przy wspólnej zabawie. Niech to będzie nasz wspólny, niezapomniany dzień w jubileuszowym roku stulecia nadania praw miejskich. Roku, który już zapisał się złotymi zgłoskami w historii miasta i do którego razem dopisujemy kolejne wersety.

BURMISTRZ WOŁOMINA ELŻBIETA RADWAN ZAPRASZA

poznamy
**Wołomińskie
Magnolie
2019**

**18.30 zagrają
CZARNE LWY
Z PRZEDMIEŚCIA**

imprezę poprowadzi
Aleks Mackiewicz

21 września 18.00 PARK IM. BOHDANA WODICZKI

**IV Międzypokoleniowa
Wołomińska Potańcówka**

MZO FUNDACJA QDA WSPÓŁFINANSOWANIE MAZOWSZE SERCE POLSKI CZARNE LWY Z PRZEDMIEŚCIA

**Siedemdziesięciolecie utworzenia
Miejskiej Biblioteki Publicznej
im. Zofii Nałkowskiej w Wołominie**

Zapraszamy na obchody 70-lecia utworzenia Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Zofii Nałkowskiej w Wołominie. 11 i 12 października to dwa dni, podczas których będziemy celebrować jubileusz. Chcemy również pokazać jak na przestrzeni lat ewoluowała i zmieniała się wołomińska biblioteka.

We wszystkich działaniach naszym głównym wyznacznikiem jest książka i historia w niej zawarta, dlatego na obchody 70-lecia zaprosiliśmy autorów, którzy w nieoczywisty sposób opisują rzeczywistość i sami są ludźmi o niezwyklej osobowości. Pierwszego dnia naszym gościem będzie Mariusz Szczygieł, dziennikarz, reportaży-

sta, pisarz, prezes Fundacji Wrzenie Świata, autor cotygodniowej rubryki „Szczygieł poluje na prawdę” w tygodniku „Duży Format”, miłośnik czeskiej Pragi. 12 października, wspólnie z Urszulą Zajączkowską, mieszkanką Wołomina, poetką, botaniczką i artystką wizualną, przeniesiemy się w fascynujący świat przyro-

dy. Przekonamy się, że patyki i bąble to nie martwa materia, ale świat, który można obserwować bez końca i z zapartym tchem. Najmłodszych zaś zapraszamy na przedstawienie Fintikluszki – Wędrownego Teatru Lalek Małe Mi oraz na rozstrzygnięcie konkursu „Zostań Superczytelnikiem”.

Przez 70 lat funkcjonowania wołomińska biblioteka przeszła wiele zmian, jedyną niezmienną są nasi Czytelnicy, którzy przez te wszystkie lata licznie nas odwiedzali. Obchody 70-lecia są wyjątkowym dla nas czasem i okazją do podziękowania naszym przyjaciołom, miłośnikom książek oraz Czytelnikom.

Burmistrz Wołomina Elżbieta Radwan
Dyrektor Biblioteki Izabela Bochińska

serdecznie zapraszają na
uroczystości obchodów

70

siedemdziesięciolecie utworzenia
Miejskiej Biblioteki Publicznej
im. Zofii Nałkowskiej w Wołominie

11-12 PAŹDZIERNIKA 2019

Uroczystości oficjalne
(11 X, godz. 15:00)

spotkanie autorskie
z **Mariuszem Szczygłem**
(11 X, godz. 18:00)

Fintikluszki - spektakl
Wędrowny Teatr Lalek MAŁE MI
(12 X, godz. 12:00)

Rozstrzygnięcie konkursu
Zostań Superczytelnikiem
(12 X, godz. 13:00)

Spotkanie autorskie
z **Urszulą Zajączkowską**
(12 X, godz. 17:00)

Miejska Biblioteka Publiczna
im. Zofii Nałkowskiej w Wołominie
ul. Wileńska 32
biblioteka.wolomin.pl
tel. 22 776 29 53

100 WOŁOMIN PLAN WILCZY

Stworzyliśmy Wołomińską Stołówkę dla pszczoł!

10 lipca 2019 r. nawet kapryśna w ostatnich dniach pogoda sprzyjała wyjątkowej inicjatywie – powstaniu „Wołomińskiej stołówki dla pszczoł”. Padający jeszcze ok. godziny 13 deszcz ustąpił miejsca promieniom pięknego, lipcowego słońca. Punktualnie o godzinie 15:00 rozpoczęliśmy wspólne sadzenie roślin, bogatych w drogocenny pyłek i nektar.

Wydarzenie otworzyli Zastępca Burmistrza Wołomina Łukasz Marek i Sekretarz Gminy Wołomin Małgorzata Izdebska. A później... działa się. Frekwencja dopisała – w sadzenie roślin zaangażowali się starsi, młodszy, mamy z małymi dziećmi – wszyscy chętnie włączyli się w inicjatywę. Stołówka piękniała w oczach. Wyszczono ponad 3 tysiące przynajmniej pszczołom roślin. Osobiście wzięła w tym udział również Burmistrz Wołomina Elżbieta Radwan. Na miejscu obecni byli oczywiście sponsorzy grantu, dzięki którym powstanie „Wołomińskiej stołówki dla pszczoł” w ogóle było możliwe. Panie Beata Klassek, koordynatorka pro-

gramu „Z Kujawskim pomagamy pszczołom” oraz Katarzyna Dytrych z Fundacji „Za górami, za lasami” razem z mieszkańcami sadiły rośliny. Wydarzenie połączyło we wspólnej pracy wiele osób. Sadzili Radni Rady Miejskiej oraz seniorzy z Wołomińskiej Rady Seniorów, na czele z przewodniczącą Celiną

Subdą i wiceprzewodniczącą Czesławem Borkowskim. Obecna była pani Barbara Stasizyn z Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci „SZANSA” wraz ze swoimi podopiecznymi. MZO prowadziło na swoim stoisku zbiórkę zużytych baterii, które można było wymienić na przyjazną pszczołom roślinę

do własnego ogródka – wydane zostało 500 roślin! Przykład zaangażowania dała OSP Wołomin, która również wzięła udział w akcji. Tego dnia, w sąsiedztwie Szkoły Podstawowej nr 7 – partnera projektu – królowały dobry humor oraz troska o pszczoły i środowisko. Najmłodszy z pszczołach – niejedyn dorosły mógł nauczyć się czegoś o zaangażowaniu w ekologię patrząc na reakcje i zainteresowanie dzieci. Uczestnicy wydarzenia mogli także zobaczyć pokazowy ul, który zaprezentował pan Leszek Boruc – opiekun Wołomińskiego Klubu Pszczelarzy, partnera akcji. Przyjrzeć się z bliska ulowi

i pszczołom pokazowym to ogromna przyjemność i nauka. Zaprezentowano także wyroby z wosku pszczelego oraz miody.

Serdecznie dziękujemy wszystkim zaangażowanym, w sposób szczególny Szkole Podstawowej nr 7, która objęła pszczelą stołówkę swoją opieką i w sąsiedztwie której powstało tak wyjątkowe miejsce. Teren nasadzeń został znakomicie przygotowany do przeprowadzenia akcji, objęty jest również monitoringiem. Dziękujemy naszym seniorom, którzy również wzięli pod swoją opiekę „Stołówkę dla pszczoł” i wraz z OSP będą dbać o właściwe nawodnienie roślin.

„Wszyscy razem troszczymy się o pszczoły”

29 sierpnia 2019 na antenie radia FaMa w Wołominie mogliśmy wysłuchać bardzo ciekawej rozmowy z panią Małgorzatą Izdebską, Sekretarz Gminy Wołomin na temat otwartej 10 lipca wołomińskiej „Stołówki dla pszczoł”, na którą gmina pozyskała grant w ramach konkursu „Z Kujawskim pomagamy pszczołom”.

Wołomińska Stołówka dla pszczoł działa bardzo prężnie, bo zasadzone 10 lipca rośliny, pielęgnowane przez wszystkich zaangażowanych w ten projekt rzeczywiście ładnie się rozwijają i pięknie kwitną. Nasi pszczeli goście (a jest ich w Polsce prawie 470 gatunków), mogą obecnie „pożywić się” kwiatami melisy i mięty. Ziola te są bardzo przyjazne dla pszczoł. Warto o tym pamiętać i pozwolić czasem zakwitnąć tym roślinom w naszych przydomowych ogródkach czy na balkonach. W obrębie kwietnej stołówki nasadzonych zostało mnóstwo roślin, m. in. jeżówki, rozchodniki i dzwonki; zaczynają także kwitnąć wrzosy. Planując swój kawałek ogródka warto uwzględnić zwłaszcza te ostatnie – nie tylko znacząco poprawiają one estetykę przestrzeni czyniąc ją piękniejszą, ale także będą źródłem potrzebnego pszczołom pyłku i nektaru. Dobrze jest uświadomić

sobie jedną rzecz – każdy z nas może zrobić coś dobrego dla pszczoł. Nie wymaga to ogromnego ogrodu z mnóstwem roślin, wystarczy nawet mały balkon, na którym ustawimy donicę z roślinami przyjaznymi pszczołom. Taką rolę spełni choćby przepiękna lawenda lub aksamitki. Przy urządzaniu przestrzeni, którą chętnie będą odwiedzać pszczoły trzeba pamiętać o kilku ogólnych zasadach:

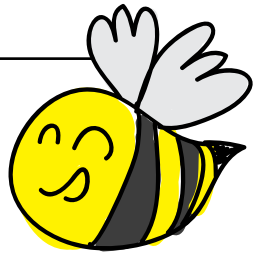
- używać dobrej kompostowej ziemi, która w sposób jak najbardziej naturalny będzie odżywiać nasze rośliny,
- stosować naturalne metody uprawy – unikać stosowania chemicznych środków ochrony roślin,
- zapewnić pszczołom dostęp do wody – wystarczy płytka miseczka z kilkoma patyczkami, dzięki którym owady będą mogły się napić

Otwarcie wołomińskiej stołówki dla pszczoł to nie koniec naszych działań. Idea poszła w świat – coraz więcej sięga po materiały edukacyj-

ne, pogłębia swoją wiedzę na temat zakładania przyjaznych pszczołom miejsc. We wrześniu na terenie stołówki odbędą się warsztaty dla naszych dzieciaków, w planach mamy również warsztaty dla seniorów.

Niewiele potrzeba, by pomóc tym pożytecznym owadom, wśród których poza pszczelą miodną występuje wiele innych gatunków zapylających takich jak: pszczolinki, trzmiele, murarki czy makatki. Najważniejszym krokiem jest jednak budowanie świadomości, która pozwoli pszczołom na przetrwanie wobec coraz bardziej nieprzyjanych warunków, niszczenia środowiska a czasem – niestety – zwykłej ludzkiej bezmyślności. A przecież to właśnie pszczołom zawdzięczamy wiele owoców, warzyw, przypraw, a także bawełnę, kawę i herbatę – dobra bez których chyba nie wyobrażamy sobie naszej codzienności.

„Z pszczołami za pan brat – poznamy ich świat”

Pszczołom zawdzięczamy bardzo wiele. Musimy być jednak świadomi trudności, z jakimi borykają się te pożyteczne owady.

Dlaczego powinniśmy pomagać pszczołom?

Myśląc o pszczołach, najczęściej wyobrażamy sobie pszczelę miodną. Tymczasem w zapyłaniu większości roślin występujących w naszym kraju biorą udział także inne gatunki pszczoł żyjących na łąkach, w lasach i ogrodach. Dzięki ich pracy możemy cieszyć się soczystymi jabłkami, słodkimi malinami, czereśniami, porzeczkami, pysznymi pomidorami lub dyniami. Jednak bez kwiatów bogatych w nektar lub pyłek pszczoły nie przetrwają i nie będą zapylać roślin. Posadź odpowiednie kwiaty i w ten sposób pomóż pszczołom, a one na pewno nam się odwdzięczą.

Czy wiesz, że główną przyczyną wymierania pszczoł jest brak pokarmu?

Trzmiel ziemny, murarka ogrodowa, pszczoła miodna to zaledwie kilka z 470 gatunków pszczoł występujących w Polsce. Spośród nich aż 222 gatunki zagro-

żone są wyginięciem, przy czym jedną z głównych przyczyn ich wymierania jest brak pokarmu.

Opieką i zapewnieniem pokarmu dla pszczoł miodnych zajmują się pszczelarze, pozostałe gatunki tych owadów coraz częściej mają problem ze zdobyciem pyłku i nektaru kwiatowego, którymi się żywią. Możesz im pomóc.

„Z Kujawskim pomagamy pszczołom”

Program został zainicjowany w 2011 r. Początkowo skupiał się na podnoszeniu świadomości społecznej na temat roli pszczoł w zachowaniu różnorodności biologicznej. Od 2016 r. działania programu koncentrują się na sadzeniu kwiatów, które dają pszczołom pożywienie.

Ogromną bazę wiedzy i dodatkowe informacje można znaleźć na stronie www.pomagamypszczołom.pl

Projekt „Wołomińska stołówka dla pszczoł” został zrealizowany dzięki dofinansowaniu z Konkursu grantowego „Z Kujawskim pomagamy pszczołom” zorganizowanego na zlecenie ZT „Kruszwica” S.A. przez Fundację: „Za górami, za lasami”.

